

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський фаховий коледж харчових технологій і торгівлі

ПОГОДЖЕНО
Голова Ради роботодавців
Михайло ПАРІЙ
« 1 » вересня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
Людімила КРУКЕВИЧ
« 31 » серпня 2023 р.
31.08.2023р.

ПОЛОЖЕННЯ

про практичну підготовку
здобувачів фахової передвищої освіти
Тернопільського фахового коледжу
харчових технологій і торгівлі

Тернопіль - 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Практична підготовка - одна з форм організації освітнього процесу та обов'язкова складова освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці, обладнанням, пристроями і технологіями відповідно до спеціальності, ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності.

1.2. Це Положення визначає засади організації, проведення, оцінювання та забезпечення практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти (далі - практична підготовка) і є обов'язковим для закладів фахової передвищої освіти, структурних підрозділів закладів вищої освіти, інших юридичних осіб, що здійснюють підготовку здобувачів фахової передвищої освіти (далі - заклади фахової передвищої освіти) усіх форм власності та сфер управління.

1.3. Нормативно-правова база практичної підготовки складається з Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», інших Законів та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, цього Положення, установчих документів закладу фахової передвищої освіти та положення про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.

1.4. Зміст та завдання практичної підготовки визначаються в програмах практик на підставі нормативного змісту підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання в стандартах фахової передвищої освіти (за наявності), та/або розробниками освітньо-професійної програми.

1.5. Здобувачі фахової передвищої освіти заочної та дистанційної форм здобуття освіти проходять усі види практики, що визначені освітньо-професійною програмою та навчальним планом для денної форми здобуття освіти.

Здобувачі фахової передвищої освіти, які працюють відповідно до фаху, звільняються від проходження окремих практик із зарахуванням відповідних кредитів ЄКТС та проведенням контрольних заходів в порядку, визначеному положенням про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.

Здобувачі освіти, які в період практичної підготовки перебувають за кордоном, мають можливість опрацювати програму практики з обов'язковим виконанням індивідуальної роботи або при укладанні угоди із базою практики, яка знаходиться за межами території України з дотриманням усіх вимог щодо забезпечення умов проведення практики, відпрацювати усі програмні питання, виконати індивідуальну роботу і надати відео- або фото звіт

періоду практичного навчання, отримати оцінку згідно передбачених критеріїв.

1.6. Здобувачам фахової передвищої освіти, які раніше здобули професійну (професійно-технічну), фахову передвищу або вищу освіту, проходження практичної підготовки визнається (зараховуються) на підставі порівняння результатів навчання або їм надається можливість проходження практик, що передбачають набуття інших компетентностей, у тому числі визначених стандартами фахової передвищої, вищої освіти або професійними стандартами (за їх наявності) або результатів навчання з внесенням відповідних змін до їх індивідуальних навчальних планів.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та інформальної освіти, у тому числі у результаті трудової діяльності здобувача фахової передвищої освіти під час навчання або до його початку, або в разі проходження практики в умовах дистанційного навчання, визнаються в установленому закладом фахової передвищої освіти порядку як проходження відповідної(их) практики (практик).

1.7. Практична підготовка за дуальною формою здобуття фахової передвищої освіти та на робочому місці (на виробництві) здійснюється з урахуванням особливостей цієї форми здобуття освіти.

1.8. Практична підготовка здобувачів фахової передвищої освіти з особливими освітніми потребами проводиться з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

1.9. Під час проходження практичної підготовки забороняється використовувати працю здобувачів фахової передвищої освіти для цілей, не передбачених програмою практичної підготовки.

2. ВИДИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ВИМОГИ ДО ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

2.1. Видами практичної підготовки є:

- навчальна практика;
- виробнича (технологічна) практика;
- переддипломна практика.

2.2. Перелік усіх видів практик для кожної освітньо-професійної програми, їх послідовність, форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах.

Зміст і послідовність практик передбачено наскрізною програмою, яка розробляється цикловою комісією згідно з навчальним планом відповідно до стандарту фахової передвищої освіти.

У наскрізній програмі обумовлюють конкретні рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь, навичок, яких здобувачі освіти набули на кожному етапі практики.

Зміст наскрізної програми повинен відповідати нормативно-правовим документам України щодо практики здобувачів освіти, програмам всіх етапів практичного навчання (навчальна, виробнича (технологічна), переддипломна практики). На основі наскрізної програми практики щорічно

розробляються та затверджуються робочі програми відповідних видів практики. Разом з робочими програмами навчальних дисциплін, робочі програми практики входять до навчально-методичного комплексу, який передбачає набуття спеціальних компетентностей здобувачами освіти.

Наскрізна і робочі програми практик затверджуються директором і заступником директора з навчальної роботи коледжу.

Циклові комісії окрім наскрізних і робочих програм розробляють інші методичні матеріали, які сприяють досягненню високої якості проведення практики здобувачів освіти.

2.3. Навчальна практика, включаючи проведення екскурсій та інш. проводиться для завершення формування передбачених освітньо-професійною програмою компетентностей, ознайомлення з обладнанням, пристроями і технологіями відповідно до спеціальності.

Навчальна практика проводиться згідно зведеного графіку освітнього процесу.

2.4. Виробнича (технологічна), переддипломна практики проводяться для отримання досвіду застосування набутих компетентностей, використання обладнання, пристроїв і технологій відповідно до спеціальності, оволодіння сучасними формами організації праці та ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності.

2.5. Зміст практик визначається програмами практик, які розробляються згідно з навчальним планом і затверджується відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.

Програма практики містить:

- назву практики із зазначенням її виду, опису, мети, основних завдань та форми підсумкового контролю;
- етапи, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання;
- вимоги до звітної документації та проведення підсумкового контролю;
- критерії оцінювання.

Інші вимоги до програми практики, її структури та змісту визначаються положенням про організацію освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.

2.6. Положення про практичну підготовку здобувачів освіти Тернопільського фахового коледжу харчових технологій і торгівлі затверджується директором коледжу і погоджується на засіданні Ради роботодавців.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

3.1. Навчальна та виробнича практики проводяться в закладі фахової передвищої освіти, у тому числі у навчальних лабораторіях, на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності та сфер управління, включаючи державні органи та органи місцевого самоврядування, у фізичних осіб-підприємців та фізичних осіб, які ведуть незалежну професійну діяльність (далі — бази виробничої практики).

Вибір баз практики здійснює керівник закладу фахової передвищої освіти, виходячи з їх спроможності забезпечити досягнення мети та виконання основних завдань відповідних практик та освітньо-професійної програми в цілому, крім передбачених законодавством випадків.

3.2. З базами практик коледж укладає довгострокові угоди (на період навчального року) на проведення практики здобувачів освіти Коледжу або угоди про проведення конкретного виду практики на конкретний період.

У договорі зазначається шифр і назва спеціальності, вид практики, кількість практикантів і терміни практики, а також зобов'язання та відповідальність сторін.

3.3. Бази практики, в особі їх перших керівників, разом з Тернопільським фаховим коледжем харчових технологій і торгівлі несуть відповідальність за організацію, якість і результат практичної підготовки здобувачів освіти.

3.4. Здобувачі фахової передвищої освіти з дозволу відповідальних циклових комісій можуть самостійно підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

Здобувачі фахової передвищої освіти можуть проходити практичну підготовку шляхом навчання на робочому місці.

3.3. Вибір бази практики за межами території України здійснюється за згодою засновника закладу фахової передвищої освіти, крім випадків, коли це передбачено в договорі (контракті), що укладається між закладом фахової передвищої освіти та фізичною або юридичною особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Не може бути базою практики підприємство, установа, організація, заклад з іноземними інвестиціями держави, визнаної в установленому законодавством порядку державою-агресором або державою-окупантом, або підприємство, установа, організація, заклад, зареєстрований на території такої держави, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якого є резидентом держави-агресора або держави-окупанта, або у разі, коли підприємство, установа, організація, заклад, їх філії має (мають) постійне місце знаходження на території держави-агресора, держави-окупанта або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

Не можуть залучатись до проведення практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

4.1. Загальну організацію практичної підготовки здійснює директор коледжу, організацію та проведення практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти забезпечує завідувач навчально-виробничою практикою.

4.2. Контроль за її проведенням у закладі фахової передвищої освіти здійснює завідувач навчально-виробничою практикою, який:

- на початку навчального року укладає договори з підприємствами (організаціями, установами), які визначені як бази практик;
- бере участь у складанні графіка освітнього процесу;
- надає цикловим комісіям інформацію щодо наявності місць практики згідно укладених договорів;
- готує проекти наказів і рішень з питань практики;
- обумовлює з базами практик умови проведення практики;
- організовує та контролює роботу керівників практики від коледжу і базових підприємств;
- заслуховує та аналізує звіти керівників практики від коледжу про організацію та проведення практики та готує підсумковий звіт про її проведення;
- контролює своєчасне складання звітів та іншої звітної документації за підсумками практики.

4.3. Навчально-методичний супровід, керівництво і контроль за виконанням програми практики забезпечує відповідальна за організацію практики циклова комісія, що визначається наказом керівника закладу фахової передвищої освіти і здійснює розроблення програм практики; визначення баз практик; обговорення підсумків виконання програм практики на засіданнях циклової комісії; подають завідувачу навчально-виробничої практики звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

4.4. Керівники баз практики зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики, дотримання правил і норм охорони праці, безпеки життєдіяльності і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

4.5. Перед початком кожної практики керівник закладу фахової передвищої освіти наказом про її проведення затверджує список здобувачів фахової передвищої освіти, які направляються для проходження практики із зазначенням баз та термінів практики.

4.6. До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі, майстри виробничого навчання, а від підприємства провідні спеціалісти.

4.7. Керівник практики від коледжу :

- контролює готовність баз практики для прийняття здобувачів освіти на практику, шляхом відвідування бази та ознайомлення їх керівників з програмами практик;
- проводить консультації та надає методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації та порядку проведення практики;
- проводить інструктаж з техніки безпеки перед відправленням на практику здобувачів освіти;
- контролює забезпечення умов праці здобувачів освіти та проведення з ними інструктажів з охорони праці та техніки безпеки на базі практики (первинний, повторний, позаплановий);

- контролює виконання здобувачами освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- веде журнал та облік відвідувань здобувачами освіти бази практики;
- проводить захист звіту з практики;
- подає завідувачу навчально-виробничої практики письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення організації практичної підготовки здобувачів освіти після закінчення практики в академічній групі;
- здає журнал обліку практичної підготовки на наступний день після закінчення практики;
- здає звіти здобувачів освіти з практики завідувачу навчально-виробничої практики для передачі в архів коледжу на зберігання протягом трьох років.

4.8. Здобувачі освіти Тернопільського фахового коледжу харчових технологій і торгівлі, які проходять практику на підприємстві (базі практики), згідно укладених угод про направлення здобувачів освіти на практику, повинні до початку практики отримати від керівника практики від коледжу направлення.

4.9. Підтвердженням того, що здобувач освіти прийнятий на практику, йому призначений керівник від бази практики, є підписане керівником бази практики повідомлення, яке потрібно у триденний термін представити завідувачеві навчально-виробничої практики.

4.10. Під час проведення навчальної практики академічна група може бути поділена на підгрупи з урахуванням Норм часу для планування та обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України 18 червня 2021 року № 686, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 19 серпня 2021 року за № 1092/36714 (далі - Норм часу).

4.11. Тривалість аудиторної роботи здобувача фахової передвищої освіти під час проведення навчальної практики не повинна перевищувати 24 академічних годин на тиждень.

Тривалість робочого часу здобувача фахової передвищої освіти під час проведення виробничої практики не повинна перевищувати тривалості робочого дня з урахуванням віку здобувача фахової передвищої освіти відповідно до законодавства.

Під час проходження практики здобувачі фахової передвищої освіти та керівники практики від закладу освіти повністю підпорядковуються внутрішньому трудовому розпорядку бази практики.

4.12. Організація практичної підготовки за межами України та відповідальність сторін визначається умовами договору або, у разі його відсутності, забезпечується підприємством, установою, організацією (базою виробничої практики).

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

5.1. Після закінчення кожної практики здобувачі фахової передвищої освіти звітують про виконання завдань для самостійної роботи та індивідуальних завдань, передбачених програмою практики.

5.2. Обов'язковою формою звітності здобувача фахової передвищої освіти за результатами виробничої та переддипломної практики є звіт з практики, навчальної – робочий зошит. Структура та вимоги до звіту з практики і робочого зошита, визначаються затвердженими в Тернопільському коледжі харчових технологій і торгівлі вимогами і програмою практичної підготовки.

Формою звітності здобувачів освіти з практичної підготовки є подання звіту і робочого зошита, підписаного та оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики в друкованому вигляді.

5.3. Звіт разом з іншими документами, встановленими Коледжем (характеристика, опрацьовані нормативні документи та ін.), подається на рецензування керівнику практики від закладу освіти. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді подається на захист.

5.4. Звіт має містити дату відпрацювання кожного розділу та/або теми згідно програми практики, відомості про виконання усіх розділів/тем, самостійної роботи, висновки, список використаної літератури тощо. Оформлюється звіт за вимогами, передбаченими методичними рекомендаціями для оформлення звітів з практики і затвердженими у Коледжі.

5.5. Виконання звіту при наявності позитивного висновку керівника від Коледжу і виконання індивідуальної роботи слугує допуском до його захисту і оцінювання результатів у формі диференційованого заліку.

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, поданої у виробничій характеристиці керівником практики від бази практики;
- оцінки за оформлення і якість виконання звіту, зазначеної у висновку керівника практики від Коледжу;
- виконання індивідуальної роботи.

5.6. Оцінювання результатів практик здійснюється відповідно до критеріїв і вимог програми практичної підготовки. Оцінка результатів практики враховується у загальному рейтингу успішності, що формується відповідно до пункту 13 Порядку призначення і виплати стипендій, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1050) (далі - рейтинг), при підведенні підсумків наступного семестрового контролю.

5.7. Здобувачу освіти, який не виконав програму навчальної чи виробничої практики або за результатами такої практики отримав негативну оцін-

ку, надається право на проходження цієї практики повторно після виконання умов визначених положенням про семестровий контроль студентів.

Здобувач освіти, який не виконав програму навчальної чи виробничої практики або за результатами такої практики отримав негативну оцінку, не включається до рейтингу при підведенні підсумків наступного семестрового контролю. У разі успішного повторного проходження практики, оцінка результатів за її проходження враховується у рейтингу відповідно до пункту 5.6 цього Порядку.

6. МАТЕРІАЛЬНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

6.1. У разі неможливості при проведенні практики дотримуватися вимог Норм часу щодо чисельності здобувачів у групах (підгрупах) практики, а також інші організаційні питання практики, не визначені цим Положенням, встановлюються самостійно закладом фахової передвищої освіти відповідно до навчальних планів.

Обговорено і затверджено
на засіданні Педагогічної
ради коледжу
протокол № 1
від « 31 » 08 2023р

Обговорено і схвалено
на засіданні студентської ради
коледжу
протокол № 1
від « 31 » 08 2023р

